ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2019/367 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 9ης Νοεμβρίου 2018

σχετικά με το μέτρο SA.35065 (2016/C) (πρώην 2016/NN, 2012/FC) το οποίο έθεσε σε εφαρμογή το Ηνωμένο Βασίλειο υπέρ της MMD Shipping Services Ltd.

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2018) 7360]

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ([1]) και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 10 Απριλίου 2013, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία χορήγησης παράνομης ενίσχυσης από το Δημοτικό Συμβούλιο του Πόρτσμουθ («PCC») προς τη MMD Shipping Services Ltd. («MMD»). Της υποβολής επίσημης καταγγελίας προηγήθηκαν ανεπίσημη καταγγελία από τον καταγγέλλοντα στις 8 Ιουνίου 2012 και συνάντηση στις 29 Νοεμβρίου 2012.

(2) Η Επιτροπή διαβίβασε την καταγγελία στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 8 Μαΐου 2013. Το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησε τις παρατηρήσεις του την 1η Ιουλίου 2013. Στις 10 Οκτωβρίου 2013, η Επιτροπή απέστειλε αίτημα παροχής πρόσθετων λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τα επίμαχα μέτρα. Το Ηνωμένο Βασίλειο απάντησε στις 25 Νοεμβρίου 2013 και στις 9 Δεκεμβρίου 2013.

(3) Η Επιτροπή συναντήθηκε με τον καταγγέλλοντα στις 10 Απριλίου 2014, και στις 16 Απριλίου 2014 έστειλε μια μη εμπιστευτική έκδοση των παρατηρήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου στον καταγγέλλοντα ζητώντας τις παρατηρήσεις του. Ο καταγγέλλων κοινοποίησε τις παρατηρήσεις του στις 12 Νοεμβρίου 2014.

(4) Με επιστολή της 19ης Σεπτεμβρίου 2016, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Ηνωμένο Βασίλειο την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το μέτρο. Το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησε τις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία με επιστολή της 21ης Νοεμβρίου 2016.

(5) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία («απόφαση κίνησης της διαδικασίας») δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([2]). Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα μέτρα.

(6) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από δύο ενδιαφερόμενα μέρη, τον καταγγέλλοντα και ένα ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος. Στις 21 Ιανουαρίου 2017, διαβίβασε τις παρατηρήσεις αυτές στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να τις σχολιάσει. Οι παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου ελήφθησαν με επιστολή της 15ης Φεβρουαρίου 2017.

(7) Στις 26 Απριλίου 2017, η Επιτροπή οργάνωσε συνάντηση με το Ηνωμένο Βασίλειο. Μετά τη συνάντηση αυτή, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε πρόσθετες πληροφορίες με επιστολή της 12ης Ιανουαρίου 2018.

(8) Στις 18 Απριλίου 2018, η Επιτροπή οργάνωσε τηλεφωνική διάσκεψη με το Ηνωμένο Βασίλειο. Μετά τη διάσκεψη αυτή, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε πρόσθετες πληροφορίες με επιστολές της 5ης Ιουνίου και 22ας Ιουνίου 2018.

([1]) ΕΕ C 452 της 2.12.2016, σ. 4.
([2]) Πρβλ. υποσημείωση 1.

2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

2.1. **Δικαιούχος**

(9) Από το 2008 η MMD είναι κατά 100 % θυγατρική του PCC και παρέχει υπηρεσίες διακίνησης φορτίων (φορτοεκφόρτωση, αποθήκευση και διανομή κυρίως φρούτων και άλλων νωπών προϊόντων) σε πελάτες του διεθνούς λιμένα του Πόρτσμουθ («ο Λιμένας»), που ανήκει επίσης στο PCC, το οποίο και τον διαχειρίζεται. Η MMD είναι ο κύριος διακινητής φορτίων στον Λιμένα με μακροχρόνια μίσθωση για τις κύριες αποβάθρες διακίνησης φορτίων. Άλλες δραστηριότητες του Λιμένα αφορούν υπηρεσίες μεταφορών ρολλ-ον/ρολλ-οφ και κρουαζιερόπλοια.

(10) Η MMD έχει ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους περίπου 15 εκατ. GBP και απασχολεί σχεδόν 200 άτομα. Πριν την απόκτηση της MMD από το PCC, η MMD σημείωνε ζημία τουλάχιστον από το οικονομικό έτος 2002/2003. Κατόπιν της απόκτησής της από το PCC το 2008, τα οικονομικά αποτελέσματα της MMD εξισορροπήθηκαν σημαντικά χάρη στις ετήσιες επιχορηγήσεις του PCC για την ενίσχυση των εσόδων, χωρίς τις οποίες η MMD θα είχε σημειώσει ζημία εκμετάλλευσης μεταξύ του 2008 και του 2016. Το οικονομικό έτος 2016/2017 ήταν το πρώτο έτος κατά το οποίο η MMD σημείωσε κέρδος χωρίς επιχορήγηση για την ενίσχυση των εσόδων από το PCC (βλέπε πίνακα 1).

2.2. **Καταγγελλόμενα μέτρα κρατικής ενίσχυσης**

(11) Στην καταγγελία του 2013, ο καταγγέλλων προσδιόρισε ορισμένα μέτρα τα οποία ισχυρίστηκε ότι αποτελούσαν παράνομη και ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση του PCC προς τη MMD. Τα επίμαχα μέτρα ενίσχυσης περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

— Μέτρο 1: Απόκτηση της MMD από το PCC το 2008 («μέτρο 1»).

— Μέτρο 2: Ετήσιες επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων προς τη MMD από το PCC («μέτρο 2»).

— Μέτρο 3: Μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση προς τη MMD από το PCC το 2010 («μέτρο 3»).

— Μέτρο 4: Απόκτηση δύο γερανών από το PCC και εν συνεχεία μακροχρόνια μίσθωση στη MMD το 2010 και το 2011 («μέτρο 4»).

— Μέτρο 5: Εγγύηση για δυνατότητα υπερανάληψης («μέτρο 5»).

(12) Η αρχική καταγγελία υποστήριζε γενικά ότι το PCC δεν ενήργησε σύμφωνα με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία της αγοράς («ΑΕΟΑ») με την απόκτηση και χρηματοδοτική στήριξη μιας ζημιογόνου επιχείρησης παρά τις συνεχείς της ζημίες από το 2008. Η καταγγελία εκτιμούσε ότι η συνολική στήριξη που παρείχε το PCC στη MMD θα ανερχόταν τον Νοέμβριο του 2014 σε 17,3 εκατ. GBP. Χωρίς τη συνεχιζόμενη στήριξη του PCC, η MMD δεν θα κατάφερνε να επιβιώσει στην αγορά. Ως εκ τούτου, κατά τον καταγγέλλοντα, η συνεχιζόμενη στήριξη του PCC με τη χρήση δημόσιων πόρων παρείχε σημαντικό οικονομικό πλεονέκτημα στη MMD και της έδωσε τη δυνατότητα να προσφέρει μειωμένες τιμές διακίνησης φορτίων στους υφιστάμενους και σε δυνητικούς πελάτες της. Κατά συνέπεια, ισχυριζόταν, στρεβλωνόταν ο ανταγωνισμός στην αγορά για τη διακίνηση και αποθήκευση εισαγόμενων νωπών προϊόντων.

2.2.1. *Μέτρο 1: Απόκτηση της MMD από το PCC το 2008*

(13) Το PCC απέκτησε τη MMD από προηγούμενο ιδιώτη ιδιοκτήτη έναντι 2,07 εκατ. GBP. Στο πλαίσιο της αρχικής επένδυσης, το PCC χρηματοδότησε επίσης τη MMD με πρόσθετες επενδύσεις κεφαλαίου ύψους 2,34 εκατ. GBP με τη μορφή επιχορηγήσεων κεφαλαίου, ενώ προγραμμάτισε να καλύψει τις ζημίες της MMD κατά τα οικονομικά έτη 2008/2009 και 2009/2010 με συνολικά κεφάλαια ύψους 1,443 εκατ. GBP.

(14) Παρά τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντα, η Επιτροπή συμπέρανε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι το PCC ενήργησε σύμφωνα με την ΑΕΟΑ με την απόκτηση της MMD υπό αυτές τις συνθήκες και ότι ως εκ τούτου το μέτρο 1 δεν παρείχε κανένα οικονομικό πλεονέκτημα στη MMD και δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Επιπλέον, ούτε ο καταγγέλλων ούτε το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος προέβαλαν πρόσθετα επιχειρήματα ή στοιχεία σχετικά με το μέτρο 1. Ως εκ τούτου, το μέτρο 1 δεν εκτιμάται στην παρούσα απόφαση.

2.2.2. *Μέτρο 2: Ετήσιες επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων προς τη MMD από το PCC*

(15) Από την απόκτηση του 2008, το PCC χορηγούσε στην MMD επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων με τη μορφή μεταφοράς μετρητών που καταχωρούνταν ως «λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης», αυξάνοντας έτσι τα κέρδη εκμετάλλευσης (και μειώνοντας ως εκ τούτου τις ζημίες εκμετάλλευσης). Το αρχικό ενδεχόμενο επένδυσης προέβλεπε την ανάγκη να καλυφθούν οι ζημίες της MMD μόνο τα πρώτα δύο έτη και για συνολικό ποσό 1,443 εκατ. GBP. Παρ' όλα αυτά, το PCC συνέχισε να παρέχει επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων μετά το οικονομικό έτος 2009/2010 και το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων που χορηγήθηκε έως το 2016 ανήλθε στα 16,71 εκατ. GBP (βλέπε πίνακα 1 παρακάτω). Το οικονομικό έτος 2016/2017 δεν χορηγήθηκε καμία επιχορήγηση για την ενίσχυση των εσόδων και η MMD σημείωσε κέρδος εκείνο το έτος.

Πίνακας 1

Επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων που χορήγησε το PCC στην MMD και κέρδη/ζημίες της MMD τα οικονομικά έτη 2008/2009 - 2016/2017

(Εκατ. GBP)

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
Επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων	2,60	3,30	2,10	1,20	2,16	1,44	2,40	1,51	0
Κέρδος εκμετάλλευσης (εκτός των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων)	– 1,84	– 2,92	– 2,03	– 1,09	– 2,04	– 1,24	– 2,18	– 1,26	+ 0,43
Συνολικό κέρδος (εκτός των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων)	0,62	– 2,92	– 2,04	– 1,07	– 2,16	– 1,37	– 2,33	– 1,47	+ 0,21
Συνολικό κέρδος όπως απεικονίζεται στις ετήσιες εκθέσεις (δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων)	+ 3,22	+ 0,38	+ 0,06	+ 0,13	0,00	+ 0,07	+ 0,07	+ 0,04	+ 0,21

(16) Οι επιχορηγήσεις χορηγήθηκαν με τη μορφή μεταφορών μετρητών προκειμένου να καλυφθεί η ετήσια εμπορική ζημία της MMD. Ο καταγγέλλων υποστηρίζει ότι η MMD δεν θα ήταν βιώσιμη χωρίς αυτή τη συνεχή χρηματοδοτική στήριξη από το PCC. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι το PCC δεν πραγματοποίησε κατάλληλη ανάλυση του αν η παροχή πρόσθετων επιχορηγήσεων στη MMD ήταν οικονομικά αιτιολογημένη.

2.2.3. *Μέτρο 3: Μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση προς τη MMD από το PCC από το 2010*

(17) Το 2010, το PCC αποφάσισε να χορηγήσει στη MMD μακροπρόθεσμη (έως 20 έτη) δανειακή διευκόλυνση ύψους 6,944 εκατ. GBP. Το επιτόκιο για τη δανειακή διευκόλυνση ανέρχεται σε 4,81 %, που αντιστοιχεί στο κόστος δανεισμού του PCC συν ένα διοικητικό τέλος 0,25 %. Ο σκοπός της δανειακής διευκόλυνσης είναι να στηρίξει τις κεφαλαιουχικές δαπάνες της MMD. Οι γενικοί όροι της δανειακής διευκόλυνσης καθορίζονται σε σύμβαση εμπορικού δανείου μεταξύ του PCC και της MMD, ενώ για κάθε ανάληψη του δανείου χρειάζονται πρόσθετα έγγραφα (πληροφορίες για τις κεφαλαιουχικές δαπάνες που πρόκειται να καλύψει το δάνειο, οικονομική αξιολόγηση κάθε ανάληψης από την MMD και το PCC, κατάλληλα έγγραφα εξασφαλίσεων). Από το 2010 έως το 2017, η MMD πραγματοποίησε ανάληψη συνολικού ποσού 5,7 εκατ. GBP με αυτή τη διευκόλυνση.

(18) Ο καταγγέλλων υποστηρίζει ότι η δανειακή διευκόλυνση του PCC χορήγησε στην MMD μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση με όρους που δεν θα της παρείχαν συνήθεις εμπορικοί δανειστές. Ισχυρίζεται επίσης ότι η δανειακή σύμβαση μεταξύ του PCC και της MMD όχι μόνο δεν φέρει υπογραφή, αλλά ειδικότερα δεν διαθέτει διατάξεις που κάθε εμπορικός δανειστής κανονικά θα ζητούσε (όπως χρηματοοικονομικές ρήτρες ή γεγονότα αθέτησης υποχρέωσης). Τέλος, υποστηρίζει ότι η χρηματοδότηση από το PCC δίνει στη MMD τη δυνατότητα να επενδύσει σε νέες υποδομές λειτουργίας και στοιχεία ενεργητικού, παρέχοντάς της ως εκ τούτου ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Επομένως, ο καταγγέλλων υποστηρίζει ότι η μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση δεν ανταποκρίνεται στους όρους του επενδυτή σε οικονομία της αγοράς και, εφόσον πληρούνται επίσης όλα τα άλλα κριτήρια, συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση.

2.2.4. *Μέτρο 4: Απόκτηση δύο γερανών από το PCC και εν συνεχεία μακροχρόνια μίσθωση στη MMD το 2010 και το 2011*

(19) Προκειμένου να στηρίξει τις δραστηριότητες της MMD, το PCC αποφάσισε το 2010 και το 2011 να αγοράσει δύο φορητούς γερανούς λιμένων έναντι 2,1 εκατ. GBP περίπου έκαστος και να τους μισθώσει στη MMD με συμφωνία λειτουργικής μίσθωσης επταετούς ισχύος. Το μηνιαίο μίσθωμα ύψους 16 000 GBP (που υπερβαίνει τις 190 000 GBP ετησίως) για κάθε γερανό υπολογίστηκε έτσι ώστε η επένδυση που πραγματοποίησε το PCC να αποπληρωθεί κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης διάρκειας ζωής των γερανών (15 έτη), καλύπτοντας ταυτόχρονα το ίδιο κόστος κεφαλαίου του PCC (με συνολικό αποτέλεσμα πραγματικά επιτόκια 4,46 % και 4,62 %).

(20) Παρότι ο καταγγέλλων δεν παραθέτει συγκεκριμένα επιχειρήματα σχετικά με το συγκεκριμένο μέτρο, η απόκτηση και μίσθωση γερανών συμπεριλαμβάνεται στα διάφορα χρηματοδοτικά μέτρα που περιλαμβάνει η καταγγελία σύμφωνα με την οποία το PCC στηρίζει την επένδυση της MMD σε νέο εξοπλισμό με τρόπο που ισχυρίζεται ότι δεν συμφωνεί με τις συνθήκες της αγοράς.

2.2.5. *Μέτρο 5: Εγγύηση για δυνατότητα υπερανάληψης*

(21) Με την απόκτησή της, η MMD εντάχθηκε στην τραπεζική σχέση του PCC με τη Lloyds TSB Bank. Από την πλευρά της, η Lloyds TSB ζήτησε πρόσθετη εγγύηση υπό μορφή κατάθεσης σε μετρητά, ύψους 1 εκατ. GBP. Το Μάιο του 2009, αυτή η εγγύηση υπό μορφή κατάθεσης αυξήθηκε σε 1,2 εκατ. GBP, ενώ την άνοιξη του 2010 μειώθηκε σε 0,55 εκατ. GBP. Το 2011, αυτή η εγγύηση υπό μορφή κατάθεσης στην Lloyds TSB Bank συμπληρώθηκε με μια εγγύηση από το PCC προς την τράπεζα για διάθεση δυνατότητας μηνιαίας υπερανάληψης 1 εκατ. GBP στη MMD.

(22) Η Lloyds TSB Bank ζήτησε την κατάθεση και μετέπειτα επίσης την εγγύηση για να καλύψει τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της MMD και ως εγγύηση για πληρωμές που πραγματοποιεί η τράπεζα για λογαριασμό της MMD (όπως πληρωμές με Σύστημα Αυτόματης Εκκαθάρισης του Γραφείου Συμψηφισμού (CHAPS), πληρωμές BACS, αποζημίωση των τελωνειακών και κάρτες εταιρικής χρέωσης). Η Lloyds TSB Bank μπορεί να ζητήσει την κατάθεση ή την εγγύηση σε περίπτωση που η MMD δεν αποδεχτεί μετέπειτα αυτές τις πληρωμές που πραγματοποιεί η τράπεζα.

(23) Ο καταγγέλλων συμπεριλαμβάνει την εγγύηση για δυνατότητα υπερανάληψης στα μέτρα που συνιστούν συνεχιζόμενη χρηματοδοτική στήριξη της MMD από το PCC, κάτι που παρέχει στη MMD, ισχυρίζεται, αδικαιολόγητο οικονομικό πλεονέκτημα.

2.3. **Λόγοι για την κίνηση της διαδικασίας**

2.3.1. *Μέτρο 2: Ετήσιες επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων προς τη MMD από το PCC*

(24) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες ότι η συνεχιζόμενη στήριξη προς τη MMD μέσω των ετήσιων επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων μπορεί να μην είναι σύμφωνη με την ΑΕΟΑ. Η στήριξη του PCC με τη μορφή επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων υπερέβη πολύ σε χρόνο και ποσό την προγραμματισμένη στο αρχικό ενδεχόμενο επένδυσης (16,71 εκατ. GBP για 8 έτη έναντι των αρχικώς προγραμματισμένων 1,44 εκατ. GBP για δύο έτη) και ως εκ τούτου υπήρξαν ανησυχίες ότι αυτές οι επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων θα μπορούσαν να θεωρηθούν βραχυπρόθεσμη και προσωρινή στήριξη για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης.

(25) Επιπλέον, ήταν εμφανές ήδη το πρώτο έτος 2008/09 ότι οι αρχικές οικονομικές προβλέψεις δεν θα επιβεβαιώνονταν. Επιπρόσθετα, ενώ υπήρχαν στοιχεία ότι είχε πραγματοποιηθεί κατάλληλη οικονομική ανάλυση για την απόκτηση της MMD, υπήρχαν λίγα αν όχι καθόλου στοιχεία στο φάκελο που να αποδεικνύουν ότι κάθε χορήγηση πρόσθετης επιχορήγησης για την ενίσχυση των εσόδων είχε προέλθει από κατάλληλη ανάλυση ως προς την οικονομική λογική της.

(26) Το επιχείρημα ότι οι επιχορηγήσεις σχεδόν εξισορροπούνται με τις ροές εσόδων από τη MMD προς το PCC που θα χάνονταν αν διέκοπτε τη λειτουργία της θεωρήθηκε ελλιπές καθώς δεν υπήρχαν στοιχεία που να υποδεικνύουν ότι τα στοιχεία ενεργητικού του λιμένα (αποβάθρες, αποθήκες κ.λπ.) που χρησιμοποιεί η MMD θα παρέμεναν αδρανή αν η MMD οδηγούνταν σε εκκαθάριση ή ότι το αποτέλεσμα θα ήταν πλήρης απώλεια των μισθωμάτων και των τελών χωρητικότητας που καταβάλλονταν στο PCC.

(27) Τέλος, δεν υπήρχαν στοιχεία ότι το PCC είχε συγκρίνει τη συνεχιζόμενη στήριξή του με εναλλακτικά σενάρια (όπως τη θέση της MMD σε εκκαθάριση) προκειμένου να αποδείξει ότι ήταν πράγματι η οικονομικά ευνοϊκότερη επιλογή για όλη την περίοδο.

2.3.2. *Μέτρο 3: Μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση προς τη MMD από το PCC το 2010*

(28) Λαμβάνοντας υπόψη την αδυναμία της MMD να επιτύχει κερδοφορία για ορισμένα χρόνια χωρίς τις επιχορηγήσεις του PCC για την ενίσχυση των εσόδων, η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ως προς το αν οι όροι του δανείου ανταποκρίνονταν στους κινδύνους αθέτησης υποχρέωσης της MMD. Φαινόταν αμφίβολο ότι ένας ιδιώτης πιστωτής, ακόμα και σε θέση μητρικής εταιρείας, θα είχε χορηγήσει τέτοιο δάνειο χωρίς να έχει αντιμετωπίσει επαρκώς τις οικονομικές δυσκολίες της θυγατρικής του.

(29) Οι ανησυχίες σχετικά με τους όρους της αγοράς της δανειακής διευκόλυνσης επιβεβαιώθηκαν επίσης από την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς το 2008, σύμφωνα με την οποία το επιτόκιο της αγοράς για μια προβληματική επιχείρηση (χωρίς τη συνεχιζόμενη στήριξη του PCC, η MMD θα ήταν σχεδόν σίγουρα μια προβληματική επιχείρηση), ακόμα κι αν αποδεικνυόταν ότι υπήρχε υψηλό επίπεδο εξασφάλισης (για το οποίο δεν υπήρχαν στοιχεία), θα ανερχόταν στο 5,48 % το 2011 και μεταξύ 5,46 % και 5,74 % το 2012. Χωρίς εξασφάλιση, το επιτόκιο θα ήταν υψηλότερο του 11 %.

(30) Τέλος, η σύμβαση εμπορικού δανείου που υπέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν σχετικά γενική και δεν διέθετε ορισμένες βασικές διατάξεις που συνήθως απαιτούνταν (όπως χρηματοοικονομικές ρήτρες ή γεγονότα αθέτησης υποχρέωσης).

2.3.3. *Μέτρο 4: Απόκτηση δύο γερανών από το PCC και εν συνεχεία μακροχρόνια μίσθωση στη MMD το 2010 και το 2011*

(31) Εφόσον το μέτρο μοιάζει πολύ ως προς τα αποτελέσματά του με τη μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση που αναλύθηκε παραπάνω (χρηματοδότηση των κεφαλαιουχικών δαπανών της MMD βάσει του κόστους δανεισμού του PCC), οι ανησυχίες που εκφράστηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας ήταν ανάλογες με αυτές που σχετίζονταν με τη μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση.

2.3.4. *Μέτρο 5: Εγγύηση για δυνατότητα υπερανάληψης*

(32) Σύμφωνα με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, τα έγγραφα που υπέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο, τα οποία ανέλυαν την απόκτηση της MMD, δεν φάνηκε να λαμβάνουν υπόψη τις αυξημένες καταθέσεις μετρητών του PCC. Παρ' όλα αυτά, ακόμα κι αν γινόταν αποδεκτό το επιχείρημα ότι αυτές οι καταθέσεις εξετάστηκαν έμμεσα, δεν υπήρχαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το PCC είχε αναλύσει μετέπειτα τη συνεχιζόμενη έκθεσή του. Παρά τις συνεχιζόμενες ζημίες της MMD, το PCC απλά συνέχισε να παρέχει εγγύηση για τις δανειακές διευκολύνσεις στη MMD για κεφάλαια κίνησης.

(33) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι η MMD θα μπορούσε να αποκτήσει αυτές τις διευκολύνσεις χωρίς τη στήριξη του PCC και ταυτόχρονα δεν φαινόταν πιθανό μια ιδιωτική μητρική εταιρεία στην ίδια κατάσταση να είχε συνεχίσει μια τέτοια χρηματοδοτική στήριξη χωρίς να αντιμετωπίσει επαρκώς τις οικονομικές δυσκολίες της θυγατρικής της.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

3.1. **Παρατηρήσεις του καταγγέλλοντος**

(34) Ο καταγγέλλων υποστήριξε στις παρατηρήσεις του την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, ενώ επιφυλάχθηκε να πάρει θέση όσον αφορά το συμπέρασμα σχετικά με το μέτρο 1, χωρίς να προβάλει πρόσθετα επιχειρήματα ή στοιχεία σχετικά με το μέτρο αυτό. Όσον αφορά τα μέτρα 2 έως 5, ο καταγγέλλων παρέπεμψε στις προηγούμενες παρατηρήσεις τους και επανέλαβε την πεποίθησή του ότι δεν υπάρχουν λόγοι βάσει των οποίων το PCC θα μπορούσε να είχε συμπεράνει εύλογα ότι η χρηματοδοτική του στήριξη θα απέφερε ποτέ επαρκή εμπορική απόδοση, χωρίς να προβάλει πρόσθετα επιχειρήματα ή στοιχεία στις παρατηρήσεις του. Ο καταγγέλλων κάλεσε ως εκ τούτου την Επιτροπή να συμπεράνει ότι τα μέτρα 2 έως 5 αποτελούν ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση που πρέπει να ανακτηθεί.

3.2. **Παρατηρήσεις ανώνυμου ενδιαφερόμενου μέρους**

(35) Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος υποστήριξε την προκαταρκτική ανάλυση στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας και θεώρησε ότι τα μέτρα 2 έως 5 συνιστούν σαφώς κρατική ενίσχυση προς τη MMD με την οποία το PCC χορηγούσε συνεχή χρηματοδοτική στήριξη σε μια χρόνια μη αποδοτική και μη επικερδή επιχείρηση. Χωρίς τη συνεχή στήριξη, ισχυριζόταν ότι η MMD θα είχε από καιρό καταστεί αφερέγγυα και θα είχε διακόψει τις δραστηριότητές της. Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος δεν κοινοποίησε παρατηρήσεις για το μέτρο 1.

(36) Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος θεωρούσε ότι το PCC δεν ενεργούσε ως ορθολογικός εμπορικός επενδυτής εφόσον συνέχισε να παρέχει χρηματοδότηση στη MMD χωρίς να εξασφαλίσει καμία ουσιαστική ή επιτυχή αναδιάρθρωση της MMD για να επιλύσει τα προβλήματά της. Ισχυριζόταν ότι κανένας ορθολογικός επενδυτής δεν θα αγόραζε μια επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσκολίες και δεν θα συνέχιζε να χρηματοδοτεί τις δυσκολίες της για πολλά χρόνια χωρίς να επιτύχει καμία μεταρρύθμιση για να αντιμετωπίσει αυτές τις δυσκολίες.

(37) Όσον αφορά τις επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων (μέτρο 2), το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος συμφώνησε με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και τόνισε ότι το PCC απλά αποκαθιστούσε κάθε χρόνο τις ζημίες εκμετάλλευσης της MMD χωρίς κατάλληλη εκτίμηση. Όσον αφορά τα μέτρα 3 και 4, το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος συμφώνησε και πάλι με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και ισχυρίστηκε ότι χωρίς τη στήριξη του PCC δεν θα διατίθετο στη MMD καμία χρηματοδότηση με συγκρίσιμους όρους. Τέλος, συμφώνησε ότι το μέτρο 5 αποτελούσε επίσης αδικαιολόγητο πλεονέκτημα προς τη MMD το οποίο δεν θα χορηγούσε ένας ορθολογικός οικονομικός επενδυτής.

(38) Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος επιβεβαιώνει λοιπόν μετέπειτα την προκαταρκτική εκτίμηση στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας ότι αυτά τα μέτρα ενίσχυσης δεν πληρούν ούτε τις βασικές προϋποθέσεις για μια συμβιβάσιμη διάσωση ή ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

(39) Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος τονίζει περαιτέρω ότι αυτές οι επιχορηγήσεις είχαν σημαντικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό δεδομένου ότι ο τομέας διακίνησης νωπών προϊόντων είναι μια αγορά με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και με χαμηλά περιθώρια όπου οι νόμιμες εταιρείες χωρίς ενίσχυση είναι ιδιαίτερα ευάλωτες απέναντι σε μια εταιρεία που στηρίζεται από παράνομη κρατική ενίσχυση. Ισχυρίζεται επίσης ότι η MMD φημιζόταν ότι προσφέρει τιμές διακίνησης κατώτερες της τιμής της αγοράς (συμπεριλαμβανομένης της φερόμενης προσφοράς δωρεάν αποθήκευσης) για να προσελκύσει και να διατηρήσει πελάτες. Επομένως η ενίσχυση όχι μόνο ζημίωσε συγκεκριμένους ανταγωνιστές, αλλά επίσης και τις συνολικές δραστηριότητες της αγοράς.

(40) Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος ζήτησε συνεπώς από την Επιτροπή να ζητήσει ανάκτηση της παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης που χορηγήθηκε στη MMD.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

4.1. **Παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας**

(41) Στις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το Ηνωμένο Βασίλειο αμφισβήτησε τα προκαταρκτικά πορίσματα της Επιτροπής ότι τα μέτρα 2 έως 5 θα μπορούσαν να συνιστούν κρατική ενίσχυση και προέβαλε πρόσθετα επιχειρήματα υπέρ του ισχυρισμού του ότι όλα τα μέτρα ήταν σύμφωνα με την ΑΕΟΑ. Υπέβαλε επίσης πολλά πρόσθετα *ex ante* στοιχεία υπέρ του ισχυρισμού του.

(42) Το Ηνωμένο Βασίλειο, συγκεκριμένα, υποστήριξε ότι η απόφαση του PCC να στηρίξει τη MMD τα έτη μετά το 2008, είτε με επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων ή με άλλα μέσα, είχε εμπορικό κίνητρο και βασιζόταν σε αιτιολογημένη εκτίμηση των πιθανών οφελών και κινδύνων. Αυτή περιλάμβανε εξέταση των πολλών αλληλοσυσχετιζόμενων

οικονομιών και συνεργιών διατήρησης της εμπορικής δραστηριότητας σε έναν χώρο ιδιόκτητο κατά 100 % με δραστηριότητες περιορισμένες από τη νομοθεσία και την πολιτική σε δραστηριότητες σχετικές με το λιμένα. Το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι η οικονομική ορθολογικότητα της συνεχιζόμενης στήριξης προς τη MMD ελεγχόταν συνεχώς έναντι όλων των εύλογων εναλλακτικών σε αυτόν τον περιορισμένο χώρο.

(43) Το Ηνωμένο Βασίλειο υποστήριξε ότι το PCC άσκησε προσεκτικό οικονομικό έλεγχο στην επένδυσή του στην επιχείρηση και ότι ως εκ τούτου ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το PCC ακολούθησε «τυφλά» τις αδικαιολόγητα αισιόδοξες προβλέψεις της διοίκησης της MMD είναι εσφαλμένος. Το PCC προσέλαβε το ανώτερο οικονομικό του στέλεχος ως Διευθυντή της MMD προκειμένου να επιβλέπει τις οικονομικές επιδόσεις της επιχείρησης, να παρέχει «τις κατάλληλες οικονομικές γνώσεις» και να εξασφαλίζει την ορθή εκτέλεση των καταστατικών καθηκόντων οικονομικής διαχείρισης του PCC. Όπως αποδεικνύεται από τα εσωτερικά έγγραφα που επισυνάπτονται στις παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, τα μέλη του PCC εξέταζαν τακτικά αν οι παράγοντες που αιτιολόγησαν την απόκτηση της επιχείρησης το 2008 συνέχιζαν να αιτιολογούν την περαιτέρω στήριξη. Επιπλέον, όπως οποιοσδήποτε άλλος επενδυτής της οικονομίας της αγοράς με συμφέροντα σε έναν χώρο ιδιόκτητο κατά 100 % με περιορισμένο πεδίο εναλλακτικών χρήσεων, και πολλές σχετικές οικονομίες της αλυσίδας εφοδιασμού, το PCC ενήργησε για να προωθήσει την αξία της γης του και για να προωθήσει βιώσιμες αποδόσεις προς το ίδιο.

(44) Ομοίως με όλες τις επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον λιμένα, η κύρια επιχείρηση διακίνησης φρούτων της MMD δεν έχει τακτική και σταθερή ροή εσόδων και είναι βραχυπρόθεσμα ευάλωτη σε απώλειες/κέρδη μεμονωμένων πελατών. Τα πρώτα χρόνια που ακολούθησαν το 2008, η επιχείρηση επλήγη από απρόβλεπτα προβλήματα. Παρ' όλα αυτά, οι οικονομικές επιδόσεις της MMD βελτιώθηκαν σημαντικά -αν και με πιο αργό ρυθμό από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί- με μερικούς νέους πελάτες που αποκτήθηκαν και μέσω ενός ενεργού προγράμματος αναδιάρθρωσης (που καθορίζεται στο οικονομικό επιχείρημα του 2008 για την αγορά της MMD και ενημερώθηκε στο πλαίσιο των μελλοντικών επιχειρηματικών σχεδίων της MMD) που περιέκοψε δαπάνες και βελτίωσε τη λειτουργία της επιχείρησης κάνοντάς την πιο ανταγωνιστική.

(45) Το Ηνωμένο Βασίλειο τονίζει επίσης ότι το PCC κατέχει επίσης και εκμεταλλεύεται έναν λιμένα μεταφορών με πολλή κίνηση δίπλα στον χώρο της MMD. Το PCC μπορεί και πράγματι αξιοποιεί συνέργειες μεταξύ των δύο επιχειρήσεων προς όφελος του λιμένα μεταφορών, για παράδειγμα, το PCC μπορεί να προσφέρει σε φορείς εκμετάλλευσης εμπορικών πλοίων τις υπηρεσίες φορτοεκφόρτωσης της MMD για τη διακίνηση εμπορικών φορτίων. Αυτό συνέβαλε στην προσέλκυση νέων επιχειρήσεων στον λιμένα μεταφορών

(46) Επιπλέον, το PCC λαμβάνει εισόδημα από τη MMD με τη μορφή απόδοσης ενοικίου, τελών χωρητικότητας, τελών πλοήγησης και άλλων εσόδων. Παρότι το γεγονός αυτό καθεαυτό δεν θα δικαιολογούσε απαραίτητα τη συνεχιζόμενη στήριξη της επιχείρησης μακροπρόθεσμα, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι κρίνεται σκόπιμο το PCC να λαμβάνει υπόψη αυτές τις ροές εσόδων στην εκτίμηση της συνολικής εμπορικής ορθολογικότητας της συνέχισης της στήριξης εκ μέρους του PCC.

(47) Το Ηνωμένο Βασίλειο τονίζει επίσης ότι σε διάφορες περιστάσεις εξετάστηκαν και συγκρίθηκαν με την υφιστάμενη κατάσταση ως προς την οικονομική τους αξία πιθανές εναλλακτικές των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων της MMD με τη στήριξη του PCC.

(48) Πρώτον, από το 2008 το PCC εξέτασε τη διαφοροποίηση της επιχείρησης της MMD σε εναλλακτικά φορτία, αλλά για διάφορους υλικοτεχνικούς λόγους δεν υπάρχουν εναλλακτικές δραστηριότητες που είναι πιθανότερο να βελτιώσουν τις οικονομικές επιδόσεις της MMD ([3]).

(49) Δεύτερον, το PCC εξέτασε την εναλλακτική εκκαθάρισης της εταιρείας και εκ νέου απόκτησης της γης για εναλλακτική χρήση (π.χ. κατά τη διάρκεια των συζητήσεων για το ενδεχόμενο συνεχιζόμενης επένδυσης το 2013 –βλέπε αιτιολογική σκέψη 57), αλλά υπήρχε πληθώρα παραγόντων που αντιστρατεύονταν αυτή την επιλογή:

α) ο χώρος των 7,7 εκταρίων είναι σχετικά μικρός και η τοποθεσία του (μεταξύ του λιμένα μεταφορών και της αποβάθρας του πολεμικού ναυτικού) το καθιστά ακατάλληλο για πολλές άλλες χρήσεις·

β) το οικόπεδο είναι σε χώρο επιχωμάτωσης και έχει υποστεί σημαντική μόλυνση. Ως εκ τούτου, είναι εξαιρετικά απίθανο να μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για εναλλακτική εμπορική ή οικιστική ανάπτυξη·

γ) η γη έχει προβλεφθεί για λιμενικές χρήσεις βάσει του συστήματος χωροταξίας και είναι απίθανο η τοπική αρχή χωροταξικού σχεδιασμού να εξέταζε το ενδεχόμενο χορήγησης άδειας για εναλλακτικές χρήσεις·

δ) το PCC θα χρειαζόταν να αποκτήσει άδεια από τις αρμόδιες αρχές για να κλείσει τις αποβάθρες και να χρησιμοποιήσει τη γη για εναλλακτικούς εμπορικούς σκοπούς, αλλά θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να εξασφαλίσει τέτοια άδεια -που θα το δέσμευσε ως εκ τούτου μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ως προς τη βιωσιμότητα και την εμπορευσιμότητα της χρήσης αυτής·

ε) ο χώρος που καταλαμβάνει η MMD εκτείνεται σε περιορισμένη συνολική έκταση εκμεταλλεύσιμης λιμενικής έκτασης. Αυτό σημαίνει ότι έχει τέτοια στρατηγική σημασία για το PCC (δεδομένης της πιθανής ανάγκης μελλοντικής επέκτασης ή προσαρμογής του λιμένα), που είναι σαφώς επιτακτικό για το PCC βάσει της αγοράς να διατηρήσει την εμπορική λιμενική του δραστηριότητα στον χώρο.

([3]) Βλέπε για παράδειγμα τις εσωτερικές εκθέσεις του Μαΐου/Ιουνίου 2013 για την εκτίμηση του ενδεχόμενου συνεχιζόμενης επένδυσης στην MMD.

(50) Στο πλαίσιο αυτών των περιορισμών, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι το PCC έχει κίνητρο να λάβει την καλύτερη απόδοση που μπορεί να επιτευχθεί από το στοιχείο ενεργητικού του, τη γη, επενδύοντας στην MMD ως σταθερό και βιώσιμο μισθωτή.

(51) Για να στηρίξει τους ισχυρισμούς του, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε επίσης αντίγραφα του οικονομικού μοντέλου που κατάρτισε το PCC προκειμένου να εκτιμήσει την επένδυσή του στην MMD και να αναλύσει διάφορες διαθέσιμες επιλογές υπολογίζοντας την οικονομική τους αξία. Το μοντέλο αυτό ενημερωνόταν τακτικά για να λάβει υπόψη τις επιδόσεις της MMD, τις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, τις προοπτικές κ.λπ., και η οικονομική ορθολογικότητα της περαιτέρω στήριξης της MMD με τη μορφή επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων και άλλης χρηματοδότησης ελεγχόταν ως εκ τούτου τακτικά έναντι άλλων εναλλακτικών επιλογών. Το Ηνωμένο Βασίλειο εξήγησε ότι δεν διαθέτει όλες τις προηγούμενες εκδόσεις αυτού του μοντέλου για επιμέρους έτη, καθώς ήταν ένα αρχείο Excel μόνο, που ενημερωνόταν συνεχώς χωρίς αρχειοθέτηση των προηγούμενων αποτελεσμάτων. Παρ' όλα αυτά, επιβεβαίωσε ότι χρησιμοποιούσε με συνέπεια το μοντέλο ως βάση για την απόφαση του αν είναι οικονομικά εύλογο να συνεχιστεί η στήριξη στη MMD ή να επιλεγεί άλλη εναλλακτική. Υπέβαλε δύο εκδόσεις εργασίας του μοντέλου του Μαΐου/Ιουνίου 2013 που βρέθηκαν στα αρχεία.

(52) Σταθμίζοντας όλους αυτούς τους παράγοντες, το PCC υιοθέτησε την άποψη ότι είναι εμπορικά ευνοϊκότερο μεσοπρόθεσμα προς μακροπρόθεσμα να συνεχιστεί η στήριξη της επιχείρησης και να υλοποιηθούν τα διάφορα μέτρα αναδιάρθρωσης για την επαναφορά της MMD στην κερδοφορία. Το Ηνωμένο Βασίλειο τονίζει ότι η στήριξη της επιχείρησης βασίζεται σε ισχυρή εμπορική λογική. Η MMD έχει την κατάλληλη τοποθεσία για να διακινεί φορτία νωπών προϊόντων από νότιους παραγωγούς και είναι ένας από τους λίγους λιμένες που έχουν την απαραίτητη εμπειρογνωμοσύνη και ικανότητα διαχείρισης μεταφορών με πλοία ψυγεία με φορτία φρέσκων προϊόντων σε ψύξη. Έχει προσαρμοστεί επιτυχώς στις τάσεις για νέους τύπους πλοίων, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να κερδίσει ορισμένους σημαντικούς νέους πελάτες. Η επένδυση που πραγματοποίησε στην εξειδικευμένη διακίνηση νωπών φρούτων και λαχανικών (αποθήκευση υπό ψύξη, γερανοί και μεταφορά) θα εξασφαλίσει ότι παραμένει ανταγωνιστική ως κορυφαίο σημείο εισόδου για εισαγωγείς φρούτων.

(53) Το Ηνωμένο Βασίλειο τονίζει επίσης ότι τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα της MMD το οικονομικό έτος 2016/2017 δείχνουν σημαντική βελτίωση στις οικονομικές επιδόσεις και επιβεβαιώνουν τις προηγούμενες εκτιμήσεις του ότι η MMD μπορεί να γίνει μια επικερδής επιχείρηση ακόμα και χωρίς συνεχείς επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων.

(54) Τέλος, το Ηνωμένο Βασίλειο τονίζει το γεγονός ότι το κριτήριο που υποχρεούται να εφαρμόσει η Επιτροπή στην εκτίμηση του αν τα μέτρα 2 έως 5 συμμορφώνονται με την ΑΕΟΑ είναι αν ένας ιδιώτης μέτοχος στη θέση του PCC θα δικαιολογείτο να στηρίξει την εταιρεία υπό αυτές τις συνθήκες. Αυτό απαιτεί *ex ante*, όχι *ex post*, εκτίμηση βάσει των πληροφοριών που διαθέτει το PCC τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Το PCC είναι ικανοποιημένο γιατί όλα τα μέτρα στήριξής του εξετάστηκαν κατάλληλα και σταθμίστηκαν ως προς τα πιθανά οφέλη και τον κίνδυνο. Σε καμία περίπτωση, μετά την αρχική απόκτηση της MMD, δεν συμπεριέλαβε το PCC μη οικονομικά κριτήρια στις οικονομικές του αξιολογήσεις για τη MMD (όπως την τοπική απασχόληση, τον περιβαλλοντικό κίνδυνο ή την περιφερειακή πολιτική). Λειτουργούσε πάντα όπως θα είχε ενεργήσει ένας ιδιώτης μέτοχος σε παρόμοιες περιστάσεις.

(55) Κατόπιν συνάντησης με την Επιτροπή στις 26 Απριλίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε περαιτέρω λεπτομέρειες για τις εξελισσόμενες συνθήκες της επιχείρησης της MMD για ολόκληρη τη συγκεκριμένη περίοδο και υπέδειξε τι γνώριζε το PCC τη στιγμή χορήγησης κάθε μέτρου στήριξης. Κάθε έτος, εξετάζονταν τα βασικά γεγονότα που επηρέαζαν τις οικονομικές επιδόσεις της MMD για να αποδειχθεί ότι το PCC δεν ακολούθησε «τυφλά» μη υποστηριζόμενες, υπεραισιόδοξες προβλέψεις που παρουσίασε η διοίκηση της MMD. Αντίθετα, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι τα στοιχεία αποδεικνύουν καθαρά ότι, καθώς προέκυπταν προβλήματα, αντιμετωπίζονταν με στιβαρό τρόπο και εμπορική λογική από τη διοίκηση της MMD καθώς προχωρούσε την επιχείρηση προς μελλοντική κερδοφορία, με απολύτως κατάλληλη εποπτεία από το PCC τις στιγμές λήψης σημαντικών αποφάσεων.

(56) Αυτή η παρατήρηση του Ηνωμένου Βασιλείου συμπληρώθηκε με πρόσθετα σύγχρονα στοιχεία αυτών των οικονομικών και εμπορικών *ex ante* αξιολογήσεων της MMD και του PCC. Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο εξήγησε ότι πολλές από τις εσωτερικές ενημερώσεις του PCC για τη MMD παρέχονταν προφορικά παρά γραπτά και ως εκ τούτου δεν μπορούν να αποδειχτούν με γραπτά στοιχεία. Παρ' όλα αυτά, το Ηνωμένο Βασίλειο θεωρεί ότι τα έγγραφα που υποβλήθηκαν παρέχουν επαρκείς αποδείξεις ότι, από την απόκτηση της MMD το 2008, το PCC έλαβε εύλογες, εμπορικά αιτιολογημένες αποφάσεις όσον αφορά τη MMD.

(57) Επιπλέον, η πρόσθετη παρατήρηση τονίζει επίσης (και παρέχει σχετικές έγγραφες αποδείξεις) ότι κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου υπήρχαν ορισμένες περιπτώσεις που το PCC εξέτασε εναλλακτικές προτάσεις:

— Το 2011, η Condor Logistics πλησίασε το PCC με σκοπό να διαπραγματευτεί την αγορά της MMD. Το PCC ξεκίνησε συζητήσεις με την Condor Logistics σχετικά με πλήρη ή μερική πώληση της επιχειρήσεις και διερεύνησε με ευρύτητα πνεύματος αυτή την εμπορική ευκαιρία, αλλά η Condor Logistic διέκοψε την υπηρεσία μεταφοράς εμπορευμάτων της τον Οκτώβριο του 2012 και οι συζητήσεις έληξαν·

— Το 2012, έγινε σύσκεψη στο PCC στις 30 Οκτωβρίου 2012 για να συζητηθεί περαιτέρω η επιλογή διατήρησης ή πώλησης/κλεισίματος της MMD·

— Στις 21 Ιουνίου 2013, εσωτερικό έγγραφο που συνέταξε η διοίκηση της MMD αξιολόγησε την πιθανότητα πώλησης της επιχείρησης ή χρήσης του χώρου για εναλλακτικούς σκοπούς·

— Τον Οκτώβριο του 2013, το PCC πραγματοποίησε πλήρη αξιολόγηση των εναλλακτικών επιλογών για τη MMD βάσει τεκμηριωμένης εκτίμησης των οικονομικών προοπτικών της MMD για καθεμία από τις επιλογές·

— Το 2014/2015, το PCC εκτίμησε μια πρόταση να χρησιμοποιήσει το χώρο της MMD για να κατασκευάσει ανεμογεννήτριες για την παραγωγή ρεύματος. Παρ' όλα αυτά, το πρόγραμμα δεν έλαβε άδεια από την αρχή χωροταξικού σχεδιασμού και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να προχωρήσει·

— Το 2015/2016, […] (*).

(58) Τέλος, μετά από τηλεδιάσκεψη της 18ης Απριλίου 2018, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε πρόσθετα σύγχρονα στοιχεία των *ex ante* οικονομικών αξιολογήσεων διάφορων διαθέσιμων επιλογών σε συνδυασμό με λεπτομερή επεξήγηση της μεθοδολογίας του οικονομικού μοντέλου στο οποίο βασίστηκαν.

4.2. **Παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τις παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών**

(59) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του καταγγέλλοντος, το Ηνωμένο Βασίλειο επισήμανε ότι απλά επαναλαμβάνουν τους ισχυρισμούς περί κρατικής ενίσχυσης στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας χωρίς να παρέχουν συγκεκριμένες παρατηρήσεις ή στοιχεία. Η θέση του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με αυτούς τους ισχυρισμούς διατυπώθηκε στις παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

(60) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του ανώνυμου ενδιαφερόμενου μέρους, το Ηνωμένο Βασίλειο επισήμανε επίσης ότι η πλειονότητα των παρατηρήσεων απλά επαναλαμβάνουν τους ισχυρισμούς της απόφασης κίνησης της διαδικασίας χωρίς να παρέχουν συγκεκριμένες παρατηρήσεις ή στοιχεία. Παρ' όλα αυτά, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε παρατηρήσεις για τρία συγκεκριμένα σημεία που έθεσε το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος.

(61) Πρώτον, το Ηνωμένο Βασίλειο διαφώνησε με τον ισχυρισμό ότι το PCC αρκέστηκε να καλύψει τις ζημίες της MMD χωρίς να επιδιώξει την αναδιάρθρωση ή μεταρρύθμιση της επιχείρησης. Όπως εξηγεί επίσης το Ηνωμένο Βασίλειο στις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το PCC, μαζί με τη διοίκηση της MMD, ανέλαβε ορισμένες ενέργειες για να αναδιαρθρώσει την επιχείρηση, να μειώσει τα κόστη, να βελτιώσει την αποδοτικότητα και να θέσει την επιχείρηση σε μια πιο ανταγωνιστική πορεία. Τα μέτρα αυτά περιλάμβαναν:

— συμφωνία μιας νέας σύμβασης απασχόλησης με τα συνδικάτα για εισαγωγή μεγαλύτερης ευελιξίας και αποδοτικότητας στο εργατικό δυναμικό (με εκτίμηση εξοικονόμησης περίπου 250 000 GBP σε ετήσιο εργατικό κόστος)·

— εκσυγχρονισμό της διακίνησης κοντέινερ και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης για την ανταπόκριση στις τάσεις ζήτησης·

— διακοπή και εξωτερική ανάθεση των δραστηριοτήτων εμπορευματικών μεταφορών της MMD προκειμένου να μπορέσει η MMD να εστιάσει στην κύρια δραστηριότητά της (ενώ η σύμβαση με το τρίτο μέρος, τον μεταφορέα εμπορευμάτων, αναμενόταν να αποφέρει πρόσθετα έσοδα περίπου [50 000-150 000] GBP από πληρωμές μίσθωσης αποθηκευτικού χώρου και συμμετοχή στο κέρδος)·

— βελτιώσεις στις τεχνολογίες πληροφορικής (όπως για παράδειγμα νέο σύστημα υπολογιστή παρακολούθησης και ανίχνευσης ή σύστημα κράτησης οχήματος) και σε άλλες υποδομές (για παράδειγμα, διατάξεις βελτιστοποίησης της ισχύος ενσωματωμένες στα περιβλήματα των ψυγείων που εξοικονομούν 30 000 GBP σε κόστος ρεύματος το χρόνο, ηλιακούς συλλέκτες που τοποθετήθηκαν στην οροφή των στεγάστρων οι οποίοι αναμένεται να εξοικονομήσουν περίπου 230 000 GBP σε ετήσιο κόστος ρεύματος ή εγκατάσταση φωτισμού LED που αναμένεται να εξοικονομήσει περίπου 70 000 GBP σε ετήσιο κόστος ρεύματος) που οδήγησαν σε βελτιωμένες οικονομικές επιδόσεις·

— επένδυση στην εκπλήρωση προτύπων ποιότητας και πιστοποιήσεων (ISO 9001, OHSAS 18001, χαρακτηρισμός εξουσιοδοτημένου οικονομικού φορέα (ΕΟΦ) ή κωδικός ποιότητας 360 Quality code)·

— δημιουργία πρόσθετων αποθηκευτικών χώρων·

— αλλαγές στο συμβούλιο της MMD για βελτίωση της οικονομικής λογοδοσίας.

(62) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης αποτελούσε μέρος του αρχικού οικονομικού επιχειρήματος για την απόκτηση της MMD το 2008, ενώ υπήρχαν τακτικές προφορικές και γραπτές εκθέσεις προς το PCC σχετικά με την πρόοδο της MMD στην υλοποίηση του προγράμματος αναδιάρθρωσης. Το PCC ενήργησε ως εκ τούτου όπως ένας ιδιώτης επενδυτής στη διασφάλιση των απαραίτητων αλλαγών στην επιχείρηση έτσι ώστε να είναι σε θέση να βελτιώσει τις επιδόσεις της και να γίνει πιο ανταγωνιστική. Τα μέτρα αυτά τεκμηριώνονται κατάλληλα στα *ex ante* εσωτερικά έγγραφα του PCC και της MMD που υπέβαλε ως αποδεικτικά στοιχεία το Ηνωμένο Βασίλειο.

(*) Εμπιστευτικές πληροφορίες.

(63) Δεύτερον, το Ηνωμένο Βασίλειο αντέκρουσε τον ισχυρισμό ότι η MMD προσέφερε τιμές διακίνησης κατώτερες της τιμής της αγοράς για να προσελκύσει και να διατηρήσει πελάτες νωπών προϊόντων και ότι η MMD προσέφερε έως και δωρεάν αποθήκευση στους πελάτες. Το ανώνυμο ενδιαφερόμενο μέρος δεν υπέβαλε στοιχεία για να τεκμηριώσει αυτούς τους ισχυρισμούς και απλά ανέφερε ότι «φημολογείται» ή «αναφέρεται» ότι η MMD προσφέρει τέτοιες τιμές χωρίς να αναφέρει από ποιον. Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι αυτοί οι ισχυρισμοί είναι αβάσιμοι καθώς οι τιμές της MMD αντανακλούν τις τιμές που προσφέρουν άλλοι λιμένες και στην πράξη είναι συχνά υψηλότερες από τις τιμές του ανταγωνισμού. Το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε στοιχεία ότι οι τιμές της MMD στην πραγματικότητα δεν έχουν μειωθεί μετά την απόκτηση της MMD από το PCC το 2008. Αντίθετα, οι τιμές της παλέτας έχουν αυξηθεί κατά σχεδόν […] % αυτή την περίοδο. Επιπλέον, παρόλο που δεν υπάρχει πολλή διαφάνεια στην τιμολόγηση μεταξύ των λιμένων, ορισμένοι πελάτες ανέφεραν τις τιμές που τους προσέφεραν άλλοι λιμένες κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων των τιμών με τη MMD. Οι προσφορές αυτές αποδεικνύουν ότι οι τιμές της MMD αντανακλούν τις τιμές της αγοράς σε άλλους λιμένες. Ομοίως, το Ηνωμένο Βασίλειο απέρριψε τον ισχυρισμό ότι η MMD παρείχε δωρεάν αποθήκευση στους πελάτες της.

(64) Τρίτον, το Ηνωμένο Βασίλειο αντέκρουσε τον ισχυρισμό ότι αποτέλεσμα της παράνομης κρατικής ενίσχυσης ήταν ότι τα νωπά προϊόντα έγιναν μια πολύ λιγότερο ελκυστική πρόταση για εταιρείες που δεν λάμβαναν ενίσχυση. Επαναλαμβάνει ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις γι' αυτό τον ισχυρισμό και, όπως τονίζεται στις παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, άλλοι λιμένες, όπως το Ντόβερ, συνεχίζουν να επενδύουν στη διακίνηση νωπών προϊόντων (το Ντόβερ απέκτησε πρόσφατα το Χάμμοντ το οποίο εκμεταλλεύεται μια επιχείρηση διακίνησης φρούτων).

5. **ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ**

(65) Δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

5.1. **Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης**

(66) Βάσει του ορισμού της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, τα συστατικά στοιχεία της κρατικής ενίσχυσης είναι: i) η ύπαρξη μιας επιχείρησης, ii) η δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου στο Δημόσιο και η χρηματοδότησή του μέσω κρατικών πόρων, iii) η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, iv) η επιλεκτικότητα του μέτρου και v) οι επιπτώσεις της στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να πληρούνται αθροιστικά για κάθε μέτρο για να συνιστούν κρατική ενίσχυση.

(67) Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι αυτά τα μέτρα δεν παρέχουν κανένα οικονομικό πλεονέκτημα στη MMD εφόσον συμφωνούν με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία της αγοράς (ΑΕΟΑ). Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι οικονομικές συναλλαγές που πραγματοποιούνται από δημόσιους οργανισμούς σε ρόλο επενδυτών δεν εξασφαλίζουν πλεονέκτημα για τον αντισυμβαλλόμενό τους και, ως εκ τούτου, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση εφόσον πραγματοποιούνται υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς ([4]).

(68) Ως εκ τούτου, προκειμένου να διαπιστώσει αν τα επίμαχα μέτρα ενίσχυσης συνιστούν κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή θα αναλύσει πρώτα το κριτήριο του οικονομικού πλεονεκτήματος.

5.1.1. *Ύπαρξη οικονομικού πλεονεκτήματος*

(69) Μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε σημαντικά πρόσθετα στοιχεία που υποδεικνύουν ότι πριν από όλα τα μέτρα που έλαβε το PCC για να στηρίξει τη MMD, είτε με τη μορφή επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων είτε με διάφορες μορφές χρηματοδότησης, προηγήθηκε λεπτομερής ανάλυση της οικονομικής τους αξίας. Για τους σκοπούς εκτίμησης της ύπαρξης πλεονεκτήματος σε αυτή την περίπτωση, η Επιτροπή εφαρμόζει το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή. Βάσει των πρόσθετων στοιχείων και των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν, η Επιτροπή θα αναλύσει αν ένας υποθετικός επενδυτής της οικονομίας της αγοράς σε παρόμοια θέση με το PCC (ήτοι, συγκεκριμένα, στη θέση μετόχου κατά 100 % στη MMD με πρόσθετες εμπορικές δραστηριότητες στον λιμένα και συγκρίσιμου μεγέθους με το PCC) θα παρείχε τα μέτρα 2 έως 5 ([5]). Η εκτίμηση αυτή πρέπει να βασιστεί σε *ex ante*

([4]) Βλέπε, για παράδειγμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, Βέλγιο κατά Επιτροπής («Tubemeuse»), C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, σκέψη 29· απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, Ιταλία κατά Επιτροπής («ALFA Romeo»), C-305/89, ECLI:EU:C:1991:142, σκέψεις 18, 19 και 20· απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Απριλίου 1998, Cityflyer Express κατά Επιτροπής, T-16/96, ECLI:EU:T:1998:78, σκέψη 51· απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιανουαρίου 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke και Lech-Stahlwerke κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-129/95, T-2/96 και T-97/96, ECLI:EU:T:1999:7, σκέψη 104 και 109· απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-228/99 και T-233/99, ECLI:EU:T:2003:57, σκέψη 245· απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 2015, SACE κατά Επιτροπής, T-305/13, ECLI:EU:T:2015:435, σκέψεις 91-93· απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιανουαρίου 2018, EDF κατά Επιτροπής, T-747/15, ECLI:EU:T:2018:6, σκέψη 18-79.

([5]) Βλέπε, για παράδειγμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Απριλίου 2014, ING Groep NV, C-224/12 P, ECLI:EU:C:2014:213, σκέψεις 35-36.

στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι αποφάσεις χορήγησης των μέτρων 2 έως 5 στηρίζονταν σε οικονομικές αξιολογήσεις συγκρίσιμες με αυτές τις οποίες, σε αυτές τις περιστάσεις, θα είχε πραγματοποιήσει ένας ορθολογικός ιδιώτης επενδυτής σε μια κατάσταση όσο το δυνατόν πλησιέστερη αυτής του κράτους μέλους, πριν υλοποιήσει την επένδυση και με βάση τις διαθέσιμες εναλλακτικές επιλογές ([6]). Επιπλέον, αυτή η εκτίμηση πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από όλες τις παραμέτρους που σχετίζονται αποκλειστικά με τον ρόλο του κράτους μέλους ως δημόσιας αρχής (για παράδειγμα, παράμετροι που αφορούν την κοινωνική, περιφερειακή ή τομεακή πολιτική) ([7]).

(70) Προκειμένου να εξετάσει αν τα μέτρα 2-4 συμφωνούν με το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή, η Επιτροπή τοποθετεί τον εαυτό της στο πλαίσιο της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας λήφθηκαν τα μέτρα χρηματοδοτικής στήριξης ([8]).

(71) Τα επιχειρήματα και τα στοιχεία του Ηνωμένου Βασιλείου τονίζουν το γεγονός ότι τα μέτρα 2 έως 5 ήταν στην πράξη μέρος μιας συνολικής χρηματοδοτικής στήριξης προς τη MMD, που παρείχε το PCC ως μητρική της εταιρεία, προκειμένου να διευκολύνει και να συνοδεύσει τη συνεχή αναδιάρθρωση της επιχείρησης με στόχο να επιτύχει βιωσιμότητα και αποδοτικότητα στις δραστηριότητές της. Ως εκ τούτου, τα πολύπλοκα αυτά μέτρα ήταν υπό διαρκή εκτίμηση προκειμένου να καθοριστεί ο πιο ορθολογικός οικονομικός τρόπος για τη συνέχεια. Ήταν επομένως όλα μέρος του οικονομικού μοντέλου που χρησιμοποίησε το PCC γι' αυτή την εκτίμηση. Η εκτίμηση συμμόρφωσης των μέτρων 2 έως 5 με την ΑΕΟΑ δεν μπορεί να εκτιμηθεί απλά ανά μέτρο, γιατί υπάρχουν στενές αλληλοσυνδέσεις. Γι' αυτό το λόγο, η Επιτροπή θα αναλύσει πρώτα τη συμμόρφωση των μέτρων 2 έως 5 στο σύνολό τους με την ΑΕΟΑ και τότε μόνο, στο βαθμό που είναι απαραίτητο, θα προσθέσει συγκεκριμένες εκτιμήσεις όσον αφορά μεμονωμένα μέτρα.

(72) Τα έγγραφα που υπέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούν αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία που αποδεικνύουν σε επαρκές νομικό επίπεδο ότι το PCC, από την απόκτηση της MMD, ανέλυσε λεπτομερώς την πραγματική της κατάσταση και τις εμπορικές προοπτικές βάσει αμιγώς οικονομικών εκτιμήσεων. Τα έγγραφα είναι γενικά δεόντως χρονολογημένα και περιλαμβάνουν αιτιολογημένη ανάλυση του PCC, καθώς και προβλέψεις του PCC βάσει γενικά εύλογων εκτιμήσεων. Ως εκ τούτου, τα έγγραφα δεν στηρίζονται απλά σε αριθμούς και επιχειρήματα που υπέβαλε η ίδια η MMD, αλλά τα αξιολογούν με κριτικό τρόπο και αποτελούν απόδειξη της ενεργής και συνεχούς οικονομικής εποπτείας της MMD από το PCC.

(73) Τα έγγραφα που υποβλήθηκαν αποδεικνύουν ότι η τακτική οικονομική ανάλυση περιλάμβανε εκτιμήσεις για τις πολλές αλληλοσυσχετιζόμενες οικονομίες και συνέργειες διατήρησης της εμπορικής δραστηριότητας σε έναν χώρο ιδιόκτητο κατά 100 %, ιδιαίτερα τις συνέργειες με άλλες δραστηριότητες στον λιμένα του Πόρτσμουθ (κυρίως δραστηριότητες μεταφοράς και κρουαζιέρας), που επίσης ανήκει εξολοκλήρου στο PCC. Οι συνέργειες αυτές περιλαμβάνουν:

— ο χώρος της MMD εφάπτεται σε άλλα μέρη του λιμένα του Πόρτσμουθ και διατηρώντας τον πλήρη έλεγχο του χώρου της MMD, το PCC διατηρεί την ευελιξία να επεκτείνει τις δραστηριότητες του λιμένα, τις δραστηριότητες μεταφοράς ή κρουαζιέρας·

— ετησίως, περίπου […] παλέτες φορτίου παραλαμβάνονται ή παραδίδονται στη MMD, έχοντας ξεκινήσει ή τελειώσει το ταξίδι τους σε πλοίο που προσεγγίζει σε διπλανό λιμένα μεταφορών. Η πρόσθετη αξία στον διεθνή λιμένα μεταφορών λόγω του φορτίου αυτού είναι περίπου […] GBP ετησίως και το πιθανότερο θα ήταν ο λιμένας να μην μπορεί να έχει αυτό το εισόδημα χωρίς να είναι δίπλα στις υπηρεσίες φορτοεκφόρτωσης και διακίνησης της MMD. Επιπλέον, η MMD είναι σε θέση να εξασφαλίζει τις δικές τις τιμές διακίνησης γι' αυτούς τους όγκους ακριβώς και μόνο επειδή βρίσκεται δίπλα στον λιμένα μεταφορών·

— Το PCC είναι σε θέση να εξασφαλίζει πρόσθετη εμπορική κίνηση μεταφορών λόγω της ιδιοκτησίας της MMD. Για παράδειγμα, η εταιρεία Transfennica προσελκύστηκε στον λιμένα το 2015 λόγω των εγκαταστάσεων διακίνησης κοντέινερ και της δραστηριότητας φορτοεκφόρτωσης της MMD. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πρόσθετο εισόδημα περίπου 107 000 GBP για τον λιμένα μεταφορών·

— είναι σε εξέλιξη συζητήσεις με ορισμένες εταιρείες ως προς τη δυνατότητα περαιτέρω εκμετάλλευσης του γεγονότος ότι οι εγκαταστάσεις της MMD είναι δίπλα στον λιμένα μεταφορών. Για παράδειγμα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η γραμμή μεταφορών ρολλ-ον/ρολλ-οφ στον λιμένα ή για την προσέγγιση ή την αποστολή φορτηγών με φορτίο που διακινεί η MMD. Η MMD βρίσκεται επίσης σε προχωρημένες εμπιστευτικές συζητήσεις με την […] που προτείνει να […]. Αυτό θα μπορούσε να αποφέρει συνδυασμό εισοδήματος περίπου […] GBP ετησίως και για τον λιμένα μεταφοράς και για τη MMD·

— ο λιμένας χρησιμοποιεί ορισμένες φορές τις θέσεις αγκυροβολίας της MMD για κρουαζιερόπλοια, κάτι που και πάλι παρέχει στήριξη για να είναι ευέλικτη η διαθέσιμη δυναμικότητά του, παρέχοντας περαιτέρω οικονομικά οφέλη στον λιμένα.

([6]) Βλέπε, για παράδειγμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2012, EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, σκέψεις 84-85.

([7]) Βλέπε, για παράδειγμα, απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, σκέψεις 79 έως 81· απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-234/84, ECLI:EU:C:1986:302, σκέψη 14· απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, Βέλγιο κατά Επιτροπής, C-40/85, ECLI:EU:C:1986:305, σκέψη 13· απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, Ισπανία κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92 έως C-280/92, ECLI:EU:C:1994:325, σκέψη 22· απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 2003, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-334/99, ECLI:EU:C:2003:55, σκέψη 134.

([8]) Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002, Γαλλία κατά Επιτροπής (Stardust Marine), C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, σκέψη 71.

(74) Λαμβάνοντας υπόψη τον αμιγή εμπορικό χαρακτήρα αυτών των συνεργιών, η Επιτροπή θεωρεί ότι ένας υποθετικός επενδυτής της οικονομίας της αγοράς θα λάμβανε υπόψη του αυτές τις συνέργειες μαζί τις λοιπές επιχειρηματικές του δραστηριότητες κατά την *ex ante* εκτίμηση της οικονομικής αξίας οποιωνδήποτε μέτρων στήριξης της MMD.

(75) Επιπρόσθετα, ο επενδυτής της οικονομίας της αγοράς θα είχε πράγματι λάβει υπόψη στις εκτιμήσεις του την αναμενόμενη μελλοντική ροή εσόδων προς το PCC με τη μορφή μισθωμάτων, τελών πλοήγησης και λιμενικών τελών που καταβάλλει η MMD, και την πιθανότητα αυτά να χάνονταν ή να μειώνονταν σε περίπτωση εναλλακτικών επιλογών. Τέτοια μελλοντικά έσοδα έχουν σημασία για την εκτίμηση της οικονομικής λογικής των μέτρων που πρόκειται να λάβει μια μητρική εταιρεία της οικονομίας της αγοράς για να στηρίξει τη θυγατρική της. Ως εκ τούτου, ενώ αυτές οι ροές εσόδων δεν μπορούν από μόνες τους να δικαιολογήσουν τη συνεχιζόμενη στήριξη προς τη MMD, η συμπερίληψή τους στο συνολικό οικονομικό μοντέλο συμφωνεί με αυτό που θα είχε κάνει ένας υποθετικός επενδυτής της οικονομίας της αγοράς.

(76) Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω συνέργειες και ροές εσόδων εντός του ομίλου εταιρειών που ελέγχει το PCC, το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε αντίγραφα ενός οικονομικού μοντέλου που ανέλυε διάφορες διαθέσιμες επιλογές και υπολόγιζε την οικονομική αξία τους. Αυτό το μοντέλο αναπτύχθηκε με σκοπό την ανάλυση της οικονομικής λογικής της συνεχιζόμενης επένδυσης στη MMD και ενημερωνόταν τακτικά. Η οικονομική λογική της παροχής περαιτέρω στήριξης στη MMD με τη μορφή και των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων και των διάφορων μέτρων χρηματοδότησης ελεγχόταν ως εκ τούτου τακτικά σε *ex ante* βάση έναντι άλλων εναλλακτικών επιλογών.

(77) Οι εναλλακτικές επιλογές που εξέτασε το PCC σε διάφορα στάδια της εμπλοκής του στη MMD περιλάμβαναν:

— **πώληση της MMD** – το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε ότι ήταν εξαιρετικά απίθανο η πώληση της MMD ως λειτουργούσας επιχείρησης σε τρίτο μέρος να είχε αποτελέσει εμπορικά ευνοϊκή εναλλακτική. Το σοβαρό ενδεχόμενο απόκτησης από το PCC το 2008 έλαβε υπόψη τις αναμενόμενες συνέργειες με τις λοιπές λιμενικές δραστηριότητες του PCC, τη στρατηγική αξία της γης γι' αυτό τον λιμένα και τη συνέχιση των ροών εσόδων από τη MMD (βλέπε επίσης την ανάλυση του μέτρου 1 στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας). Παρ' όλα αυτά, αυτές οι εκτιμήσεις δεν θα λαμβάνονταν υπόψη από οποιοδήποτε τρίτο μέρος που θα εξέταζε ενδεχομένως την αγορά της MMD. Εντούτοις, τα στοιχεία που υποβλήθηκαν επιβεβαιώνουν ότι το PCC […] το 2011[…] ([9]) και […] το 2015/2016 ([10]) (βλέπε αιτιολογική σκέψη 57 παραπάνω)·

— **μεταβολή/διαφοροποίηση της επιχείρησης της MMD** – το Ηνωμένο Βασίλειο ανέφερε ότι από το 2008 είχαν εξεταστεί διάφορες επιλογές μεταβολής ή διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων της MMD (όπως αδρανή υλικά, ξυλεία, αυτοκίνητα, μεταφορά με κοντέινερ, βαρέα φορτία, χάλυβας). Παρ' όλα αυτά, σε σύγκριση με τις προοπτικές της τρέχουσας επιχείρησης διακίνησης νωπών προϊόντων της MMD, κανένα από αυτά τα εναλλακτικά προϊόντα ή τις υπηρεσίες δεν ήταν εμπορικά ελκυστικά και δεν θα μπορούσαν να δημιουργήσουν υψηλότερες αποδόσεις·

— **εκκαθάριση της MMD και εναλλακτική χρήση του χώρου** – το βασικό στοιχείο ενεργητικού της MMD είναι το δικαίωμα επί μισθωμένου ακινήτου στον χώρο βάσει συμβολαίου μίσθωσης που δίνει στο PCC το δικαίωμα να διακόψει τη μίσθωση σε περίπτωση χρεωκοπίας της MMD. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση χρεωκοπίας, το PCC θα μπορούσε να ανακτήσει τη γη και να την εκμεταλλευτεί για εναλλακτικούς σκοπούς. Παρ' όλα αυτά, το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε με λεπτομερή επιχειρήματα ότι οι διαθέσιμες εναλλακτικές για τον χώρο είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε αδιαμφισβήτητα στοιχεία και επιχειρήματα που αποδεικνύουν τον αντίκτυπο των νομικών και χωροταξικών περιορισμών σε σχέση με τον χώρο της MMD στη διαθεσιμότητα και την εμπορική βιωσιμότητα πιθανών εναλλακτικών επιλογών. Το PCC ανέλυσε στα εσωτερικά του έγγραφα τις δυνατότητες χρήσης του χώρου για επέκταση του λιμένα μεταφοράς του, για αποθήκη, σταθμούς αιολικής ενέργειας ([11]) και οικιστική/εμπορική χρήση. Παρ' όλα αυτά, καμία από τις πιθανές χρήσης που εξετάστηκαν δεν προσέφερε ευνοϊκότερες οικονομικά επιλογές λόγω είτε της κατάστασης της αγοράς και/ή χωροταξικών και λοιπών κανονιστικών και νομικών περιορισμών ([12]).

(78) Το Ηνωμένο Βασίλειο εξήγησε ότι το PCC δεν μπορεί να υποβάλει όλες τις προηγούμενες εκδόσεις αυτού του οικονομικού μοντέλου για επιμέρους έτη, καθώς το ανέπτυξε ως ένα αρχείο Excel μόνο, που ενημερωνόταν συνεχώς χωρίς συστηματική αρχειοθέτηση των προηγούμενων αποτελεσμάτων. Παρ' όλα αυτά, επιβεβαίωσε ότι το οικονομικό μοντέλο ήταν η σταθερή βάση για την απόφαση του αν είναι οικονομικά εύλογο να συνεχιστεί η επένδυση στη MMD ή να επιλεγεί άλλη εναλλακτική.

(79) Το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε δύο εκδόσεις του οικονομικού μοντέλου που καταρτίστηκε τον Μάιο/Ιούνιο 2013 όταν γινόταν μία από τις συζητήσεις για το μέλλον της εμπλοκής του PCC στη MMD (βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 51 παραπάνω). Το μοντέλο αντιστοιχεί σε βασικά εργαλεία της αγοράς βάσει υπολογισμού της καθαρής τρέχουσας αξίας των προσδοκώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών για διάφορες εναλλακτικές που εξετάστηκαν. Το συγκεκριμένο αυτό μοντέλο εξέτασε τρεις βασικές επιλογές: 1) διατήρηση της MMD, 2) πώληση της MMD ως λειτουργούσας επιχείρησης για την καθαρή αξία των στοιχείων του ενεργητικού της ύψους 2,4 εκατομμυρίων GBP, 3) εκκαθάριση της MMD και

([9]) Βλέπε ηλεκτρονική αλληλογραφία του […] της […].
([10]) Βλέπε έγγραφο εσωτερικής αξιολόγησης του PCC […] της […].
([11]) Βλέπε συνοπτική έκθεση της 30ής Αυγούστου 2014 που κατάρτισε η Mosscliff Environmental Consultancy και η οποία αναλύει την επιλογή χρήσης του χώρου της MMD για εγκατάσταση ανεμογεννητριών.
([12]) Βλέπε ολοκληρωμένη αξιολόγηση των πιθανών εναλλακτικών που κατάρτισε για τη συζήτηση για το «Σενάριο συνέχισης επένδυσης στην MMD» τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο του 2013.

εναλλακτική χρήση του χώρου ως εγκατάσταση αποθήκευσης (ως την πιο ευνοϊκή από τις διαθέσιμες εναλλακτικές χρήσεις του χώρου). Για καθεμία από αυτές τις εναλλακτικές το μοντέλο υπολογίζει την καθαρή τρέχουσα αξία των αναμενόμενων ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης τα μέσα σταθμισμένα κόστη κεφαλαίου του PCC ύψους 4,23 %.

(80) Το οικονομικό μοντέλο αξιολογεί τις επιμέρους επιλογές βάσει συνδυασμού μεθοδολογιών:

α) **Συνεισφορά σε πάγια έξοδα** - η μέθοδος αυτή αξιολογεί το βαθμό στον οποίο τα μετρητά που δημιουργούνται από τον χώρο καλύπτουν το μεταβλητό κόστος εκμετάλλευσής του (με άλλα λόγια το κόστος που ποικίλλει όπως ποικίλλει η δραστηριότητα) και έπειτα συνεισφέρει προς τα πάγια έξοδα που συνδέονται με τον ίδιο τον χώρο. Η αξιολόγηση περιγράφει όλες τις ροές εσόδων προς το PCC συμπεριλαμβανομένου τυχόν πλεονάσματος που πέτυχε η MMD (το οποίο στην ανάλυση θεωρείται ότι καταβάλλεται ως μέρισμα στο PCC), αλλά αφαιρεί εξίσου κάθε στήριξη επιχορήγησης για την ενίσχυση των εσόδων που καταβάλλει το PCC. Οποιεσδήποτε κεφαλαιακές ροές δανείων και κεφαλαιακές επιχορηγήσεις αποκλείονται καθώς η ετήσια ανάλωσή τους (απόσβεση) αντανακλάται στο καθαρό πλεόνασμα/έλλειμμα που σημείωσε η MMD·

β) **Συνολικό πλεόνασμα/έλλειμμα εκτός κόστους «σε είδος»** - Αυτή η μέθοδος στηρίζεται στη σταδιακή εφαρμογή της μεθόδου «Συνεισφορά σε πάγια έξοδα» που περιγράφεται στο α) για να συμπεριλάβει επίσης πάγια έξοδα του PCC (επενδυτή) που συνδέονται με όλες τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην εταιρεία. Αυτά τα έξοδα σχετίζονται εξολοκλήρου με το κόστος χρηματοδότησης του χρέους που ανέλαβε το PCC προκειμένου να παράσχει επένδυση κεφαλαίου στην MMD·

γ) **Απόδοση επένδυσης** - Είναι το συνολικό πλεόνασμα/έλλειμμα (που περιγράφεται στο β)) ως ποσοστό της συνολικής επένδυσης για όλη την περίοδο. Εφόσον η επένδυση χρηματοδοτείται από το χρέος, ο τόκος του χρέους συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό πλεόνασμα/έλλειμμα·

δ) **Αύξηση αξίας στο τέλος της περιόδου** – Είναι το μέρισμα συν τη μεταβολή στην κεφαλαιακή αξία του στοιχείου του ενεργητικού·

ε) **Συνολική απόδοση** – Περιλαμβάνει και τα συνολικά πλεονάσματα/ελλείμματα (όπως καθορίζεται στο β)) συν οποιαδήποτε μεταβολή στην κεφαλαιακή αξία της επένδυσης (όπως καθορίζεται στο δ))·

στ) **Συνολική απόδοση επένδυσης** – Η συνολική απόδοση (βλέπε ε)) ως ποσοστό της συνολικής επένδυσης.

(81) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εκτιμήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο οικονομικό μοντέλο είναι εύλογες και επιβεβαιώνει ότι δεν λαμβάνουν υπόψη παράγοντες άλλους πλην των οικονομικών, αγνοώντας ως εκ τούτου εκτιμήσεις για τη δημόσια πολιτική.

(82) Η έκδοση του οικονομικού μοντέλου του Ιουνίου 2013 έδωσε τα παρακάτω αποτελέσματα για τις επιμέρους εναλλακτικές επιλογές για δύο περιόδους επένδυσης που εξετάστηκαν, 5 και 10 ετών.

Επένδυση στη MMD - Επιλογές						
Απόδοση επένδυσης	Επιλογή 1		Επιλογή 2		Επιλογή 3	
	Διατήρηση MMD		Πώληση MMD		Εναλλακτική χρήση	
	Επόμενα 5 χρόνια	Επόμενα 10 χρόνια	Επόμενα 5 χρόνια	Επόμενα 10 χρόνια	Επόμενα 5 χρόνια	Επόμενα 10 χρόνια
	σε εκατ. GBP	σε εκατ. GBP	σε εκατ. GBP	σε εκατ. GBP	σε εκατ. GBP	σε εκατ. GBP
Συνεισφορά/(Προσθήκη) σε πάγια έξοδα	14,3	28,6	11,3	19,7	– 4,4	– 4,3
Συνολικό πλεόνασμα/Έλλειμμα εκτός κόστους «σε είδος»	7,0	16,0	4,5	10,0	– 8,5	– 10,7
Απόδοση επένδυσης	290,6 %	460,5 %	α.α.	α.α.	– 861,5 %	– 531,8 %
Αύξηση αξίας στο τέλος της περιόδου (καθαρή θέση)	1,0	2,3	0,0	0,0	0,4	0,9
Συνολική απόδοση - Πλεόνασμα συν αξία	8,0	18,2	4,5	10,0	– 8,1	– 9,8
Συνολική απόδοση επένδυσης	315,6 %	503,3 %	α.α.	α.α.	– 800,0 %	– 453,6 %

(83) Τα αποτελέσματα του οικονομικού μοντέλου του Ιουνίου 2013 δείχνουν ότι, από όλες τις μεθοδολογίες που εξετάστηκαν, η επιλογή διατήρησης της MMD ήταν η ευνοϊκότερη οικονομικά μεταξύ των διαθέσιμων επιλογών.

(84) Παρά τα αρκετά αιτήματα από την Επιτροπή, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μπόρεσε να παράσχει πρόσθετα αντίγραφα του οικονομικού μοντέλου για άλλες περιόδους. Παρ' όλα αυτά, οι πολλές λοιπές διαθέσιμες έγγραφες αποδείξεις δείχνουν ότι η οικονομική ορθολογικότητα της εμπλοκής του PCC στη MMD παρέμενε υπό τακτική αναθεώρηση καθ' όλη την περίοδο που αναλύεται. Όλα τα διαθέσιμα στοιχεία επιβεβαιώνουν επίσης ότι η εκτίμηση βασίστηκε σε αμιγώς οικονομικές και εμπορικές εκτιμήσεις, παραβλέποντας εκτιμήσεις δημόσιας πολιτικής που ένας υποθετικός επενδυτής της οικονομίας της αγοράς δεν θα είχε λάβει υπόψη.

(85) Επιπλέον, το PCC άσκησε προσεκτικό οικονομικό έλεγχο της επένδυσής του στη MMD προσλαμβάνοντας το ανώτερο οικονομικό του στέλεχος ως Διευθυντή της MMD προκειμένου να επιβλέπει τις οικονομικές επιδόσεις της επιχείρησης. Το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε αντίγραφα πολλών εκθέσεων για την εμπορική και οικονομική κατάσταση της MMD, και τη μελλοντική της προοπτική, που αναθεωρούνταν τακτικά από το PCC ([13]). Το επιχειρηματικό σχέδιο της MMD ενημερωνόταν τακτικά για να αντανακλά τις εξελίξεις της αγοράς και υπήρχε στενή εμπλοκή στελεχών του PCC στην πρόοδο της MMD. Το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε επίσης ότι το PCC πραγματοποίησε λεπτομερή εκτίμηση της εμπορικής θέσης της MMD ως προς τα οικονομικά αποτελέσματά της, την πρόοδο των μέτρων αναδιάρθρωσης, τους πελάτες που αποκτήθηκαν/χάθηκαν και την πρόβλεψη της διοίκησης για την επιχείρηση, και μέσω εξειδικευμένων επιτροπών που επιτηρούσαν τη MMD, και μέσω της οικονομικής εποπτείας του ανώτερου οικονομικού στελέχους του PCC. Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι οι εκθέσεις και οι συνόψεις επιχειρηματικών σχεδίων που παρουσιάστηκαν στο PCC παρείχαν αντικειμενική και εξισορροπημένη αξιολόγηση της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των προκλήσεων και των κινδύνων που αντιμετώπιζε η MMD.

(86) Επιπλέον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το PCC συνέχισε με διάφορα μέτρα αναδιάρθρωσης προκειμένου να μειώσει τα κόστη, να βελτιώσει την αποδοτικότητα και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της MMD. Πράγματι, το PCC ήταν προετοιμασμένο μόνο να εγκρίνει τη συνέχιση της επένδυσης βάσει ενός συνεχούς σχεδίου αναδιάρθρωσης που ενημερωνόταν τακτικά. Για παράδειγμα, μετά από τρία έτη δύσκολων διαπραγματεύσεων, νέες συμβάσεις εργασίας υπογράφηκαν με το προσωπικό της MMD το 2016, που προβλέπεται να εξοικονομήσουν περίπου 250 000 GBP σε ετήσιο κόστος εργασίας. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλάμβανε επίσης ορισμένα επενδυτικά έργα με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της MMD (δηλαδή επένδυση σε πιστοποίηση ποιότητας, βελτιώσεις στην αποθήκευση με ελεγχόμενη θερμοκρασία, νέο εξοπλισμό για διακίνηση κοντέινερ, εγκατάσταση πρόσθετου χώρου για κοντέινερ και περαιτέρω συνεχείς διαδοχικές βελτιώσεις στην υποδομή για την ενίσχυση της αποδοτικής λειτουργίας). Επιπλέον, το 2014, η MMD έλαβε την απόφαση να σταματήσει να προσφέρει τη δική της υπηρεσία για την περαιτέρω μεταφορά εμπορευμάτων που φτάνουν στη MMD και να αναθέτει εξωτερικά αυτή την υπηρεσία προκειμένου να μπορέσει να εστιάσει στην κύρια δραστηριότητά της. Επιπλέον, από την απόκτηση της MMD, το PCC πραγματοποίησε ορισμένες αλλαγές στη διοίκηση της επιχείρησης, όχι μόνο για να βελτιώσει την οικονομική λογοδοσία, αλλά και για να μεγιστοποιήσει τις συνέργειες με τις λιμενικές δραστηριότητες του PCC. Τέλος, η MMD επένδυσε επίσης στη βελτίωση και επέκταση των σχέσεών της με βασικούς πελάτες.

(87) Το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε επομένως ότι οι οικονομικές επιδόσεις της MMD ήταν υπό συνεχή αναθεώρηση και οδήγησαν σε προσαρμογές του σχεδίου αναδιάρθρωσής της. Αυτό είχε στην πραγματικότητα σαν αποτέλεσμα να επιστρέψει η MMD στην κερδοφορία χωρίς επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων από το PCC το οικονομικό έτος 2016/17.

(88) Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις επιχορηγήσεις για την ενίσχυση των εσόδων (μέτρο 2) συγκεκριμένα, το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε σημαντικά στοιχεία ώστε να εξαλείψει τις ανησυχίες που εξέφρασε η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε ότι, παρόλο που η συνεχιζόμενη στήριξη του PCC προς τη MMD μέσω των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων υπερέβη το αρχικό επενδυτικό σχέδιο, και ως προς το ποσό και ως προς τη διάρκεια, αποτελούσε, κατά τον κρίσιμο χρόνο, οικονομικά εύλογη συμπεριφορά που ήταν ευνοϊκότερη για το PCC από ό,τι όλες οι άλλες διαθέσιμες επιλογές.

(89) Όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση του PCC προς τη MMD το 2010 (μέτρο 3) συγκεκριμένα, η Επιτροπή σημειώνει πρωταρχικά ότι η ύπαρξή της και τα σχετικά οικονομικά αποτελέσματα για το PCC λήφθηκαν πλήρως υπόψη στη συνολική οικονομική εκτίμηση της συνεχιζόμενης στήριξής του προς τη MMD και υπολογίστηκαν στο οικονομικό μοντέλο που περιγράφεται παραπάνω.

(90) Επιπρόσθετα, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαίωναν ότι η οικονομική κατάσταση της MMD εκτιμήθηκε πριν τη χορήγηση του δανείου και ότι οι σχετικές εμπορικές και οικονομικές προβλέψεις έδιναν καλές προοπτικές αποπληρωμής του δανείου τα επόμενα έτη αφού υλοποιηθούν τα προγραμματισμένα μέτρα αναδιάρθρωσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε επίσης λεπτομερή εκτίμηση για κάθε επιμέρους έργο που στηρίχθηκε με το δάνειο, αναλύοντας τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη του και συγκρίνοντάς το με άλλες διαθέσιμες επιλογές. Ως εκ τούτου, τα

([13]) Βλέπε π.χ. ενημερωμένες εκθέσεις για τον εμπορικό λιμένα που υποβλήθηκαν στο PCC τον του Μάρτιο 2009, Ιούνιο του 2009, Νοέμβριο του 2010, Ιούνιο του 2011, Οκτώβριο του 2012, Μάρτιο του 2013, Μάρτιο του 2014 ή Μάρτιο του 2015.

στοιχεία που υποβλήθηκαν επιβεβαιώνουν ότι, πριν την πληρωμή κάθε δόσης του δανείου, είχε αναλυθεί σωστά η οικονομική λογική της συγκεκριμένης επένδυσης. Επιπλέον, όλες οι δόσεις του δανείου χρησιμοποιήθηκαν μόνο για κεφαλαιακές δαπάνες και ως εκ τούτου αύξησαν καταρχήν την αξία της επιχείρησης και της επένδυσης του PCC.

(91) Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο υποστήριξε ότι το σχετικό κριτήριο δεν είναι ένας ανεξάρτητος ιδιώτης δανειστής, αλλά μια ιδιωτική μητρική εταιρεία σε παρόμοια κατάσταση. Σύμφωνα με το Ηνωμένο Βασίλειο, θα ήταν οικονομικά εύλογο μια μητρική εταιρεία να χορηγήσει δάνειο στη θυγατρική της με το κόστος δανεισμού της μητρικής με στόχο να χρηματοδοτήσει επενδύσεις που θα αποσκοπούσαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της θυγατρικής και ως εκ τούτου στην αύξηση τελικά της αξίας της για τη μητρική εταιρεία.

(92) Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το γεγονός ότι το PCC κατέχει (και εξακολουθεί να κατέχει) το 100 % της MMD θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση της δανειακής διευκόλυνσης. Οι οικονομικές εκτιμήσεις του PCC για το αναμενόμενο κέρδος από το δάνειο δεν περιορίζονται μόνο στις αναμενόμενες πληρωμές του επιτοκίου, όπως στην περίπτωση των εμπορικών τραπεζών, αλλά θα πρέπει απαραιτήτως να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι το δάνειο θα βελτίωνε την ικανότητα της MMD να αποκτήσει μελλοντικά κέρδη και έτσι να αυξήσει την αξία του ιδιοκτησιακού συμφέροντος του PCC. Πράγματι, η χρηματοδότηση βάσει της δανειακής διευκόλυνσης είναι στενά συνδεδεμένη με τα μέτρα αναδιάρθρωσης για την αντιμετώπιση των οικονομικών δυσκολιών της MMD και στόχευε στην επίτευξη μακροπρόθεσμης κερδοφορίας. Επιπλέον, το *ex ante* οικονομικό μοντέλο που κατάρτισε το PCC επιβεβαίωσε ότι παρά τη μακρά περίοδο ζημιών που σημείωσε η MMD, η παροχή των χρηματοδοτικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της δανειακής διευκόλυνσης, ήταν από οικονομικής άποψης η πιο εύλογη οικονομική συμπεριφορά σε σχέση με τις διαθέσιμες εναλλακτικές επιλογές.

(93) Παρ' όλα αυτά, ακόμα και αν παραβλέψουμε αυτό το επιχείρημα και εξετάσουμε τη MMD Shipping αυτοτελώς, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι όροι του δανείου δεν παρέχουν κανένα αξιοσημείωτο οικονομικό πλεονέκτημα στη MMD. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παρείχε καμία πληροφορία σχετικά με την αξιολόγηση της MMD η οποία θα επέτρεπε την επαλήθευση της πιστοληπτικής της ικανότητας αυτοτελώς. Παρ' όλα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η εταιρεία ανακεφαλαιοποιήθηκε μετά την απόκτησή της, έγινε επικερδής γενικά και έδειξε εύλογα καλές προοπτικές για μελλοντικές επιχειρήσεις, η αξιολόγησή της θα αντιστοιχούσε τουλάχιστον σε βαθμολογία B (αδύναμη) όπως καθορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς του 2008. Εξετάζοντας ένα κανονικό επίπεδο εγγύησης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 93), το αντίστοιχο περιθώριο θα ανερχόταν, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς του 2008, στις 400 μονάδες βάσης. Δεδομένου ότι το επιτόκιο βάσης για το Ηνωμένο Βασίλειο τον Νοέμβριο του 2010 ανερχόταν σε 1,35 %, το αντίστοιχο αναμενόμενο επιτόκιο της αγοράς θα ανερχόταν σε 5,35 %. Το επιτόκιο 4,81 % που καθόρισε το PCC είναι πολύ κοντά σε αυτό το (μάλλον συντηρητικό) αναμενόμενο επιτόκιο της αγοράς και η ετήσια διαφορά στην πληρωμή του τόκου για το σύνολο του δανείου θα ανερχόταν μόλις στα 37 000 GBP (περίπου 43 000 EUR), σε κάθε περίπτωση αρκετά κάτω από το *de minimis* όριο των 200 000 EUR για οποιαδήποτε 3 διαδοχικά έτη.

(94) Επιπλέον, το αναμενόμενο επιτόκιο της αγοράς βάσει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς του 2008 δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το PCC είναι επίσης στη θέση του μετόχου κατά 100 % στη MMD (βλέπε αιτιολογική σκέψη 91). Βάσει του συνολικού πλαισίου της σχέσης PCC και MMD, η Επιτροπή θεωρεί ότι μια υποθετική μητρική εταιρεία της οικονομίας της αγοράς θα ήταν έτοιμη να χορηγήσει τη δανειακή διευκόλυνση υπό παρόμοιες συνθήκες.

(95) Τέλος, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε πλήρες αντίγραφο της δανειακής σύμβασης που περιλάμβανε τις συνήθεις διατάξεις μιας δανειακής σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης μιας κυμαινόμενης χρέωσης που λάμβανε το PCC για όλα τα στοιχεία ενεργητικού/ανακτήσιμα ποσά της MMD που παρείχαν εγγύηση σε περίπτωση πτώχευσης. Δεδομένου ότι η αξία του συνόλου του καθαρού ενεργητικού όπως περιλαμβάνεται στο οικονομικό μοντέλο για το οικονομικό έτος 2010/2011 υπερέβαινε τα 10 εκατομμύρια GBP, η εγγύηση ήταν σημαντική.

(96) Ως εκ τούτου, το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε επαρκή πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία εξαλείφοντας τις ανησυχίες που εκφράστηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας όσον αφορά το μέτρο 3 και αποδεικνύοντας ότι η χορήγηση του μακροπρόθεσμου δανείου ήταν σύμφωνη με αυτό θα είχε κάνει μια ορθολογική ιδιωτική μητρική εταιρεία.

(97) Όσον αφορά την απόκτηση των δύο γερανών από το PCC και την εν συνεχεία μακροχρόνια μίσθωση στη MMD το 2010 και το 2011 (μέτρο 4), η εκτίμησή της είναι ανάλογη με τη μακροπρόθεσμη δανειακή διευκόλυνση παραπάνω ως προς τις ομοιότητες των συνθηκών χρηματοδότησης και στις δύο περιπτώσεις.

(98) Ειδικότερα, τα στοιχεία που υπέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο υποδεικνύουν ότι το PCC, μαζί με τη MMD, αναζητούσαν πράγματι την πιο αποδοτική οικονομικά λύση για να εξασφαλίσουν τους γερανούς που ήταν απαραίτητοι για τις δραστηριότητες της MMD. Παρότι το οικονομικό επιχείρημα τη στιγμή της απόκτησης της MMD προέβλεπε ότι τυχόν αντικατάσταση γερανών θα γινόταν με μίσθωση από τρίτο μέρος, η δεόντως αιτιολογημένη *ex ante* εσωτερική ανάλυση των πιθανών επιλογών για την απόκτηση γερανών που κατάρτισε το PCC ως βάση για τη διαδικασία λήψης των αποφάσεών του δείχνει ότι η αγορά των γερανών από το PCC με μετέπειτα μίσθωση στη MMD θα ήταν οικονομικά ευνοϊκότερη.

Επιπλέον, οι συμφωνίες μίσθωσης συμπεριλάμβαναν συνήθεις συμβατικούς όρους και νομικές εγγυήσεις για τα δύο μέρη που αντιστοιχούσαν στις κοινές συμφωνίες μίσθωσης που συνάπτονταν από εμπορικές εταιρείες. Το ποσό της μίσθωσης υπολογίζεται έτσι ώστε να διασφαλίζει αποπληρωμή της επένδυσης του PCC κατά τη διάρκεια των 15 ετών διάρκειας ζωής των γερανών συμπεριλαμβανομένου του μέσου κόστους δανεισμού του, που μπορεί να θεωρηθεί κοινή εμπορική πρακτική για τέτοιες ενδοομιλικές συμφωνίες. Είναι πράγματι οικονομικά εύλογο για μητρικές εταιρείες που κατέχουν το 100 % των θυγατρικών τους να χρησιμοποιούν την πιο αποδοτική οικονομικά ρύθμιση (από την άποψη ολόκληρου του ομίλου) για την απόκτηση εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για τις δραστηριότητες της θυγατρικής τους. Οι γερανοί μισθώθηκαν στη MMD για περίοδο 7 ετών. Λόγω της αναμενόμενης 15ετούς διάρκειας ζωής τους, οι εσωτερικές εκθέσεις τόνιζαν ότι, μετά το τέλος της μίσθωσης, το PCC θα μπορούσε είτε να μισθώσει ξανά τους γερανούς στη MMD είτε να τους πωλήσει στην αγορά μεταχειρισμένων. Η έκθεση αναφέρει ότι υπάρχει σημαντική αγορά μεταχειρισμένων για τέτοιους γερανούς που καθιστά δυνατή την πώληση των γερανών από το PCC σε περίπτωση αλλαγής της κατάστασης.

(99) Ως εκ τούτου, το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που υποδεικνύουν ότι μια ορθολογική ιδιωτική μητρική εταιρεία θα είχε δεχτεί να χρηματοδοτήσει την απόκτηση των γερανών υπό τους όρους που συμφωνήθηκαν μεταξύ PCC και MMD.

(100) Τέλος, όσον αφορά την εγγύηση για δυνατότητα υπερανάληψης (μέτρο 5), οι ανησυχίες που εκφράστηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας συνδέθηκαν και πάλι με τον εικαζόμενο προβληματικό χαρακτήρα των επιχορηγήσεων για την ενίσχυση των εσόδων που διευκρινίστηκε, παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας. Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε εσωτερικά έγγραφα που αποδεικνύουν ότι η παροχή των διάφορων διευκολύνσεων σε κεφάλαιο κίνησης ήταν μια εμπορικά εύλογη απόφαση του PCC καθώς ήταν ο πιο αποδοτικός οικονομικά τρόπος διασφάλισης ομαλής δραστηριότητας της MMD ως θυγατρικής της. Επιπλέον, αυτό λήφθηκε επίσης υπόψη στο οικονομικό μοντέλο που αναφέρθηκε παραπάνω. Επιπρόσθετα, όσον αφορά την αντικατάσταση της κατάθεσης σε μετρητά με εγγύηση από το PCC, *ex ante* εσωτερικό έγγραφο που χρησίμευσε ως βάση για την απόφαση του PCC συμπεραίνει ότι αυτή η εγγύηση είναι πράγματι ευνοϊκότερη από οικονομικής άποψης και για τη MMD και το PCC από ό,τι η κατάθεση σε μετρητά, καθώς θα έδινε στο PCC τη δυνατότητα να αποφύγει την απώλεια τόκου στην κατάθεση σε μετρητά. Το Ηνωμένο Βασίλειο απέδειξε, επομένως, ότι ήταν οικονομικά εύλογο μια μητρική εταιρεία να παρέχει τις διευκολύνσεις σε κεφάλαιο κίνησης που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της θυγατρικής της που κατέχει κατά 100 %.

5.1.2. *Συμπέρασμα για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης*

(101) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα 2 έως 5 χορηγήθηκαν σύμφωνα με την ΑΕΟΑ και ως εκ τούτου δεν παρείχαν στη MMD αδικαιολόγητο οικονομικό πλεονέκτημα. Τα μέτρα 2 έως 5 δεν συνιστούν επομένως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. **ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

(102) Δεδομένου ότι, στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ένωση, δυνάμει του άρθρου 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Συνθήκες θα παύσουν να ισχύουν ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, αποφασίσει να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία. Κατά συνέπεια, και με την επιφύλαξη τυχόν διατάξεων της συμφωνίας αποχώρησης, η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται μόνον έως ότου το Ηνωμένο Βασίλειο παύσει να αποτελεί κράτος μέλος.

7. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(103) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα μέτρα που χορήγησε το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο για τη MMD δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

Βρυξέλλες, 9 Νοεμβρίου 2018.

Για την Επιτροπή
Margrethe VESTAGER
Μέλος της Επιτροπής